

Preek Maartenskerk

zondag 22 april 2018

Johannes 10, 11-16

Teun Kruijswijk Jansen

I

De *echte* herder

Voorop de orde van dienst ziet u het beeld van de herder.

Hij heeft z'n hoofd er niet erg bij, ja wel bij zijn twitter-

berichten, what's ap of email,

maar niet bij zijn schaap, waarachter een wolf jaagt klaar

om toe te happen.

Ik vind het een interessant beeld voor onze tijd bij dit verhaal,

waarin we onthullend vaak met dubieuze herders

geconfronteerd worden. Of het nou gaat over de landelijke

politiek, of de wereldpolitiek, over de kerk waarin het misbruik

te lang toegedekt bleef: steeds is het de vraag of het ontdekt

kan worden, en of diegenen die het raakt gezien en erkend

worden, tegen de overmacht in.

Wie is de echte herder? Dat is de vraag van vanmorgen in het

Evangelie.

En daar wordt de vraag aan gekoppeld: en wie zijn

de schapen die *deze* herder herkennen, en zich aan hem

durven toe vertrouwen?

II

Het wordt neergezet in beeldtaal, dat Johannes

gebruikt om daar de spanning mee uit te drukken.

Hij wil de echte herder laten kennen,
en hij wil de schapen naar voren brengen die de ware herder
herkennen en volgen.

Eerst nu over de herder... en daarna over de schapen.

Het lastige is dat we de beeldspraak van 'de goede herder' haast als
vanzelfsprekend in onze cultuur hebben mee gekregen.

Als we een schaapskudde zien, stappen we af van de fiets, en
worden getroffen door het vertrouwde beeld: 'gelukkig,
ze bestaan nog!'

Want in menige schoolklas of huiskamer hing, of hangt, dat
oude beeld van de herder met een lam op zijn schouders.

Het is dus een ijzersterk beeld. Maar wat zegt dit ons vandaag,
in een wereld waarin de valse herders het hoogste woord
lijken te hebben? Helpt dit beeld ons nog om ons geloven
te dragen?

De kort geleden overleden predikant Nico ter Linden die veel
geloof wist te ontregelen en te raken met zijn columns en
preken zei hierover aan het eind van zijn leven: *ik ben uit mijn
kinderkamer tevoorschijn gekomen en geleidelijk (en
genadiglijk) in een 'tweede naïviteit' beland,
al houd ik er welbeschouwd nog steeds een kinderlijk geloof op
na.*

*Ik kan me (tot God) eigenlijk alleen tot een persoon verhouden
en zonder beelden kan ik dan niet fantaseren:*

'De Heer is mijn herder' denk ik dan.

*Ik besef dat dat een menselijk beeld is, maar dichterbij
kan ik als sterveling niet komen.*

Dan het beeld van de schapen: wie zijn dat, en herkennen we ons in hen?

Ik denk dat een toegang voor ons ligt in het hoofdstuk dat aan de gelijkenis vooraf gaat, namelijk het verhaal over de genezing van de blindgeborene.

Daar gebeurt iets opmerkelijks: een radicale omkering zelfs.

In Johannes 9 vers 37 geeft Jezus aan dat Hijzelf, naar wie de blindgeborene kijkt en met wie hij spreekt, de mensenzoon is.

Daarna spreekt hij in de beeldtaal van de herder tegen de farizeeën.

Daarmee roept hij meteen het oordeel op uit het Eerste Testament over de leiders in Ezechiël 34.

Jezus toehoorders zijn immers allereerst de farizeeën die niet zien dat God in Jezus aan het werk is.

Hij verklaart hen 'ziende blind'.

Maar de *schapen* weten precies wie de dieven en bandieten zijn, en luisteren dan ook niet naar hen.

Dit wijst terug naar de blindgeborene die Jezus als man van God herkent, terwijl de farizeeën niet eens zeggen te weten vanwaar hij komt.

Dan wordt voor ons de vraag: hoe zien we onszelf:

Zien, beleven wij, in de vragen waarmee wij leven, onszelf als blinde, verblinde, mensen?

De blinde die aanvaardt dat hij heel beperkt kan zien, maar op zoek is naar heling en toekomst?

Het is immers de blinde hier, die weet heeft van de hoop; de zogenaamd zienden zijn daar niet zo door geraakt, niet zo mee bezig.

Wie is het hier die gaat zien en daadwerkelijk gaat volgen?

Zitten wij, net als de farizeeën in een eigen 'bubbel' waarin we al weten hoe het zit met Jezus en hebben we genoeg aan onszelf en gaan na de zegen over tot de orde van de dag?

III

Jezus zegt hier tegen de mensen die hem zoeken 'Ik ben': 'Ik ben de echte herder'.

Daarin klinkt de echo door van de godsnaam uit Exodus 2:

Ik-zal-er-zijn. Ik-zal-er-zijn-voor-jou. Dit gaat ons verstand te boven, omdat we het *zijn* tegen wie hij spreekt: de verblinden die hopen, uitzien. We kunnen er zo nooit grip op krijgen.

En dat wordt in de bijbel in beeldtaal uitgedrukt. Hoe anders?

Hij- ik-zal-er-zijn is mijn herder. Hij weidt mij. Hij vormt mij.

Hij is er voor ons, laat ons delen in zijn leven, voelt met ons mee, en roept ons terug uit doodse dalen en kale streken.

In deze lijn is Jezus van Nazareth met hart en ziel, met heel zijn wezen gaan staan. Zo werd hij een goede herder, een echte herder, één die niet wegliep toen het erop aan kwam.

Hij ging staan in de liefdesbeweging van Abba, Vader voor zijn mensen.

Jezus is geen huurling. Hij wordt niet betaald. Hij is eigenaar, Jezus heeft zich vereenzelvigd met ons, met zijn leerlingen en voelt ons voortaan van binnenuit aan en schaamt zich niet voor ons.

Hij is vertrouwd met ons en staat in voor ons leven. Wij zijn

hem eigen.

De *echte* herder.

Hij zit er niet voor zichzelf, om zich te verrijken of een stand op te houden. Hij staat voor je in.

De echte herder roept zijn schapen, dat ze een weg gaan vinden naar graziger weiden.

Dat is een keuze: een vrije keuze, waartoe wij zelf, wonderlijk genoeg ook in staat zijn.

Wat betekent dat?

Dat we als we naar die stem in het gebeuren luistern meer tot ons recht komen, en zelf weer kiezen om anderen terecht proberen te brengen. Oog en oor voor wie naast je is.

Onderzoeken wat een valse herder is, en waar schapen zijn die niet bij de kudde horen, maar voor wie de echte herder ook herder wil zijn.

Deze herder diende immers tegen iedere prijs de menselijkheid, en menswaardigheid. Zo leren we hem kennen, en zo wil hij dat wij ons ook laten kennen.

Uit onze bubbel komen, en de hoogte en diepte zoeken van een Leven dat van luisteren weet naar zijn roep.

Wie Jezus aanvaardt, gaat redding en leven in overvloed tegemoet.